

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

**การจัดการอาชีวอนามัย
และความปลอดภัยเบื้องต้น**

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการ
อาชีวอนามัย
2. เป้าหมายในการจัดการอาชีว
อนามัยและความปลอดภัย
3. หลักการจัดการอาชีวอนามัย
4. ข้อกำหนดกฎหมายด้านอาชีว
อนามัยและความปลอดภัย
5. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการ
อาชีวอนามัย

1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการ
จัดการอาชีวอนามัย

การจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถาน ประกอบการมีดังนี้

1. การจัดการตามกฎหมาย
2. นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด
3. เป็นไปตามนโยบายของเจ้าของสถานประกอบการหรือนโยบายการบริหารที่ต้องการให้

1. ห้องน้ำที่สะอาดสำหรับพนักงาน
2. นายจ้างสามารถแจกชุดยูนิฟอร์มให้กับพนักงานได้ ถึงแม้กฎหมายจะ
3. บุคลากรในการจัดการอาชีวอนามัย

2 บุคลากรในการจัดการ อาชีวอนามัย

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2549 แบ่งเจ้าหน้าที่ระดับความปลอดภัยในการทำงานไว้ 5 ระดับ ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับหัวหน้างาน
2. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับบริหาร
3. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน
4. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิคขั้นสูง
5. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพ
6. นักสุขศาสตร์อุตสาหกรรม

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินอันตรายที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยการคาดคะเน ตรวจสอบและควบคุมปัจจัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยการจัดทำ

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักวิชาการ และมาตรฐานวิชาชีพ
2. ให้คำปรึกษาต้านความเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและให้คำแนะนำ เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่คนงาน
3. รักษาข้อมูลของรัฐกิจและข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ อาจเปิดเผยได้หากเป็นข้อกำหนด
4. การตัดสินใจด้านวิชาชีพต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริง ปราศจากอคติหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์
5. ให้บริการในขอบเขตที่มีความเชี่ยวชาญที่ได้จากการศึกษา การอบรม หรือมีประสบการณ์ในงานเฉพาะ
6. มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ในวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพอนามัย

ดูแลสุขภาพของคนงาน โดยดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและการฟื้นฟูสภาพของคนงาน ให้มีชีวิตอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

แพทย์อาชีวอนามัย

เป็นแพทย์ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับโรคที่มีสาเหตุมาจากการทำงาน บ่งชี้ถึงอาการของโรคที่แสดงอาการแบบเรื้อรังหรือแบบเฉียบพลัน

นักกายศาสตร์

เป็นผู้มีความสามารถในการจัดสภาพงาน เครื่องมือ และสถานที่ปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมกับคนเพื่อเอื้ออำนวยให้คนสามารถทำงานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

นักพิษวิทยา

ผู้มีความรู้ความเข้าใจกลไกการก่อพิษของสารเคมี สามารถประเมินความเสี่ยงและโอกาสที่คนจะได้รับสารพิษได้ ทำการวิจัยพัฒนาหาสารใหม่ มาทดแทน หรือลดพิษ

วิศวกร

ผู้ที่ทำหน้าที่ออกแบบซึ่งแบ่งออกเป็นหลายสาขา เช่น วิศวกรโยธา วิศวกรเครื่องกล วิศวกรไฟฟ้า แต่ละสาขาทำหน้าที่ออกแบบงาน ตรวจสอบแก้ไขปัญหา

นายจ้าง

ผู้ที่ตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายรวมถึงผู้ที่เป็นตัวแทนนายจ้างในการดำเนินการด้านความปลอดภัย นายจ้างเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

ลูกจ้างหรือพนักงาน

อยู่ที่ตกลงทำงานให้นายจ้าง โดยรับค่าจ้างเป็นหนังสือ ข้อมูล
สำคัญของขั้นตอนการทำงาน โดยลูกจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎ
ระเบียบด้านความปลอดภัยในการทำงาน

3

หลักการจัดการอาชีวอนามัยใน สถานประกอบการ

โครงสร้างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย 8 องค์

1. นโยบาย (Policy)
2. สถานประกอบการทุกแห่งต้องจัดทำนโยบายอาชีวอนามัย
ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
3. ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ
4. เจตจำนงของพันธมิตรนี้ต้องการจัดการระบบอาชีวอนามัย
ความปลอดภัย
5. การป้องกันอันตรายและการส่งเสริมสุขภาพของคน
6. ความร่วมมือของพนักงาน

โครงสร้างระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วย 8 องค์

1. การจัดสรรทรัพยากร
2. การปรับปรุงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. ความสอดคล้องกับกฎหมาย และข้อกำหนดอื่น ๆ ของสถานประกอบการ
4. การจัดการ (Organizing)
5. มีการจัดโครงสร้างการดำเนินการพร้อมกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้มีการประสานงานกันอย่างถูกต้อง และจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยอาชีวอนามัย
6. การวางแผน (Planning)
7. เป็นการวางแผนด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นขั้นตอนสำคัญ ทำให้สถานประกอบการมีข้อมูลและสามารถดำเนินการเพื่อให้คนงานมีความปลอดภัย

1.ทบทวนสถานะเริ่มต้น

เป็นการประเมินสถานะการจัดการอาชีวอนามัยต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อหาข้อบกพร่อง

2.การบ่งชี้อันตรายและประเมินความเสี่ยง

เป็นการค้นหาอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยใช้โอกาสและความรุนแรงของอันตรายเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

3.การบริหารจัดการความเสี่ยง

เป็นการใช้แผนลดความเสี่ยง เพื่อให้เกิดความเสี่ยงน้อยลงหรือให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย

4.การนำไปปฏิบัติ (Implementation)

เป็นการนำแผนงานด้านอาชีพ อนามัย ความปลอดภัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงานไป ปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีการกำหนด ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการ กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน และมีการจัดสรรทรัพยากรมา ใช้อย่างพอเพียง

5.การประเมินผล (Evaluation)

หลังจากดำเนินการตามแผนจะ ต้องมีการประเมินผลว่าแผน ดังกล่าวบรรลุตามเป้าหมายที่ วางไว้หรือไม่ โดยมีการกำหนด ตัวชี้วัดในการประเมิน การ ประเมินผลการดำเนินการนี้จะ นำข้อมูลมาเป็นการปรับปรุง

6.การปรับปรุง (Improvement)

จากการประเมินผลจะทำให้ ทราบว่าสถานประกอบการจะ ต้องปรับปรุงส่วนใด จึงจะ ทำให้คนงานทำงานด้วย ความปลอดภัย เช่น เครื่อง มือ เครื่องจักร สภาพการ ทำงาน สถานที่ปฏิบัติงาน

7.การตรวจสอบ (Audit)

เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ ดำเนินการอยู่ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด สามารถ ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้หรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบ มีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

8.การปรับปรุงต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

เกี่ยวกับอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน จะต้องมีการทบทวนการ ดำเนินการอยู่เสมอ หากมีข้อบกพร่องจะต้องมีการ แก้ไข ปรับปรุง โดยอาจมีการข้อเสนอแนะจากทุก ภาคส่วนด้วย

4

ตัวอย่างกิจกรรมด้านอาชีวอนามัย

ตัวอย่างกิจกรรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ ได้แก่

1. กิจกรรมอบรมความปลอดภัย

ให้พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และการป้องกันอันตรายในการทำงาน

2. กิจกรรม 5 ส

ประกอบด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย เพื่อให้สถานที่ทำงานเป็นระเบียบ สะอาด และปลอดภัย

3. โครงการ Safety First

เน้นการทำงานอย่างปลอดภัย จัดพื้นที่ทำงานให้เป็นระเบียบ ตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อลดอุบัติเหตุในการทำงาน

การตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี

เป็นการตรวจคัดกรองโรคเบื้องต้น เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรค หากตรวจพบในระยะเริ่มต้น จะได้รับการรักษาและป้องกันได้ทันเวลา

กิจกรรมสร้างสุขภาพในสถานประกอบการ

เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของพนักงาน

**Studio Shodwe
Hospital**

THANK YOU

Every Life, Every Moment, We Care.

Presented By:

Donna Stroupe

Date: 23 August 2025

www.reallygreatsite.com